

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Decizie tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A CINCEA

DECIZIE

Cererea nr. 58001/11
Ludmila CRIVOVEAZOV
versus Republica Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a cincea), întrunită la 23 ianuarie 2025 într-un Comitet format din:

María Elósegui, *Președinte*,

Gilberto Felici,

Kateřina Šimáčková, *judcători*,

și Martina Keller, *Grefier adjunct al Secției*,

Având în vedere:

cererea nr. 58001/11 *versus* Republica Moldova, pe care o cetățeană a acestui Stat, dna Ludmila Crivoveazov („reclamanta”), născută în anul 1972 și domiciliată în Valea Mare, reprezentată de către dna T. Casian, avocată în Ungheni, a depus-o la 7 septembrie 2011 în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”),

decizia de a comunica Guvernului Republicii Moldova („Guvernul”), reprezentat de către fostul său Agent, dl D. Obadă, plângerea referitoare la Articolul 6 § 1 din Convenție, și de a declara restul cererii inadmisibil,

observațiile Guvernului,

După deliberare, pronunță următoarea decizie:

OBIECTUL CAUZEI

1. Cauza se referă la o plângere formulată în baza Articolului 6 § 1 din Convenție, întemeiată pe imposibilitatea reclamantei de a continua procesul inițiat de către un terț care între timp a decedat.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

2. La 12 mai 2005, A. a transmis casa și terenul aferent către B., prin intermediul unui contract de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață. În baza acestui acord, B. și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra imobilului respectiv în Registrul bunurilor imobile. La 15 iunie 2007, A. a inițiat o acțiune civilă de reziliere a contractului, susținând că B. nu respectase obligațiunile contractuale.

3. Printr-o hotărâre din 4 decembrie 2007, Judecătoria Ungheni a admis acțiunea și a dispus rezilierea contractului. B. a contestat cu apel.

4. Potrivit reclamantei, la 28 februarie 2008, A. i-a lăsat prin testament întreaga sa avere.

5. La 3 martie 2008, A. a decedat.

6. Printr-o hotărâre din 29 mai 2008, Curtea de Apel Bălți a casat hotărârea primei instanțe și a dispus încetarea procesului, ca urmare a decesului lui A. Instanța a reținut că, potrivit art. 265 lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța trebuie să înceteze procesul atunci când una dintre părți a decedat, iar raportul juridic disputat nu permite succesiunea în drepturi. Ea s-a referit ulterior la prevederile art. 839 alin. (3) din Codul civil, conform cărora o creanță de întreținere rezultată dintr-o înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nu poate fi transferată unei alte persoane, precum și art. 1446 din Codul civil, care prevede că drepturile personale și drepturile valabile în timpul vieții defunctului nu sunt incluse în masa succesorală. Bazându-se pe aceste dispoziții din Codul civil, Curtea de Apel a considerat că, în prezenta cauză, dreptul la întreținere al lui A. constituia un drept de proprietate de natură personală, care a încetat odată cu decesul lui. Instanța a concluzionat că raportul litigios nu permitea moștenirea drepturilor respective.

7. Reclamanta a contestat la Curtea Supremă de Justiție.

8. La 13 ianuarie 2010, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul, a casat hotărârea atacată și a retrimis cauza la Curtea de Apel Bălți. Notând că reclamanta avea calitatea de moștenitoare a lui A., Curtea Supremă a apreciat că obiectul litigiului nu pune în discuție dreptul la întreținere al lui A., ci dreptul de proprietate asupra bunului în litigiu, care era transmisibil.

9. La 8 iunie 2010, Curtea de Apel Bălți a respins recursul lui B. și a menținut hotărârea primei instanțe.

10. Printr-o decizie definitivă din 10 martie 2011, Curtea Supremă de Justiție, examinând recursul depus de către B., a casat deciziile instanțelor inferioare și a dispus încetarea procesului ca urmare a decesului lui A. Ea a aprobat concluziile la care a ajuns Curtea de Apel în prima sa decizie (a se vedea paragraful 6 de mai sus).

11. Invocând Articolul 6 § 1 din Convenție, reclamanta s-a plâns pe decizia Curții Supreme de Justiție de a înceta procesul, denunțând o abordare inconsecventă din partea acesteia în calitate de instanță supremă.

APRECIEREA CURȚII

12. Guvernul a susținut că Articolul 6 § 1 din Convenție nu este aplicabil în prezenta cauză, deoarece, în cadrul procesului inițiat de către A., reclamanta nu avea niciun drept recunoscut la nivel național.

13. Curtea reiterează că Articolul 6 § 1 din Convenție este aplicabil în aspectul său „civil” atunci când există un litigiu cu privire la un „drept” despre care se poate pretinde, cel puțin în mod argumentat, că este recunoscut de dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție (a se vedea, printre multe alte autorități, *Grzęda v. Polonia* [MC], nr. 43572/18, § 257, 15 martie 2022, și cauzele citate acolo). Pentru a decide dacă „dreptul” invocat are un temei în dreptul intern, punctul de plecare trebuie să fie dispozițiile de drept intern și interpretarea acestor dispoziții de către instanțele naționale. Interpretarea legislației interne revine în primul rând autorităților naționale, în special curților și tribunalelor. Cu excepția cazului în care interpretarea adoptată este arbitrară sau vădit nerezonabilă, sarcina Curții se limitează la a stabili dacă efectele acesteia sunt compatibile cu Convenția (*ibidem*, § 259).

14. Curtea reiterează, de asemenea, că Articolul 6 § 1 din Convenție nu garantează că „drepturile și obligațiile” civile au un conținut material specific în ordinea juridică a Statelor contractante: ea nu poate crea, prin interpretarea Articolului 6 § 1 din Convenție, un drept material care nu are niciun temei juridic în Statul contractant. În plus, astfel cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții, distincția între ceea ce este procedural și ceea ce este material trebuie menținută: oricât de subtilă ar fi ea într-o anumită legislație națională, rămâne faptul că această distincție determină aplicabilitatea și, după caz, domeniul de aplicare al garanțiilor Articolului 6 din Convenție, care, în principiu, nu pot fi aplicate unor limitări materiale ale unui drept consacrat în legislația internă (*Károly Nagy v. Ungaria* [MC], nr. 56665/09, § 61, 14 septembrie 2017, și cauzele citate acolo).

15. În prezenta cauză, Curtea constată că, în cadrul acțiunii civile introduse de către A. și după decesul lui, reclamanta a dorit să continue acțiunea în calitate de moștenitor al lui A. Ea subliniază că intenția reclamantei de a continua procesul nu a modificat obiectul litigiului sau dreptul material la care A. a pretins inițial. Ea consideră că este necesară determinarea dreptului material implicat.

16. Curtea reține că, prin acțiunea sa de reziliere a contractului, A. dorea să redobândească dreptul de proprietate asupra bunului pe care îl transferase lui B., pentru a sancționa încălcarea dreptului său contractual de a beneficia de prestații din partea lui B. Prin decizia sa din 13 ianuarie 2010, Curtea Supremă de Justiție a considerat că obiectul litigiului pune în discuție dreptul de proprietate asupra bunului, care era transmisibil conform legislației în vigoare. După reexaminarea cauzei, prin decizia sa din 10 martie 2011, prin

care s-a pronunțat definitiv, aceeași instanță supremă a considerat că era dreptul lui A. de a beneficia de prestații, care, pe de altă parte, nu era transmisibil potrivit legislației naționale. În lumina constatărilor din cele două decizii, Curtea deduce că cele două abordări menționate mai sus care se referă, pe de o parte, la dreptul de proprietate asupra bunurilor în litigiu și, pe de altă parte, la dreptul de a primi foloase în virtutea contractului încheiat, erau cel puțin imaginabile. Cu toate acestea, instanțele naționale au optat în final pentru cel de-al doilea raționament.

17. Curtea constată că, pentru a ajunge la această concluzie, instanțele naționale au examinat faptele și au analizat în detaliu dispozițiile dreptului intern pe care le-au considerat aplicabile în prezenta cauză. Ea consideră că materialele aduse la cunoștință nu îi permit să concluzioneze că această analiză a fost arbitrară sau vădit nerezonabilă. Ea subliniază că reclamanta nu invocă niciun temei juridic în sprijinul afirmației sale și că nu oferă niciun exemplu concret din jurisprudența națională, alta decât prezenta cauză, care ar fi contrară abordării susținute de către Curtea Supremă de Justiție în decizia sa din 10 martie 2011.

18. Referitor la abordarea diferită adoptată de către instanța superioară în prima sa decizie în această cauză, Curtea constată că, în lipsa altor exemple similare din jurisprudența internă, prezenta decizie nu este suficientă pentru a confirma afirmația reclamantei. În această privință, Curtea amintește că o singură decizie, oricât de bine motivată, nu este suficientă în sine pentru a demonstra existența unei jurisprudențe interne constante (*Abramiuc v. România*, nr. 37411/02, § 128, 24 februarie 2009).

19. În aceste condiții, Curtea nu se poate abate de la concluziile instanțelor naționale, potrivit cărora obiectul litigiului îl constituia dreptul lui A. de a beneficia de prestații. Ea subliniază că părțile nu contestă în niciun fel faptul că, potrivit reglementărilor naționale, acest drept nu este transmisibil și încetează odată cu decesul titularului său. Curtea constată imposibilitatea reclamantei de a continua acțiunea introdusă de către A., din cauza exigențelor prevăzute de lege sub aspect material. Prin urmare, recunoașterea aplicabilității Articolului 6 § 1 din Convenție în prezenta cauză ar echivala cu crearea unui drept material fără o bază juridică în Statul reclamat, ceea ce Curtea nu poate să facă (a se vedea paragraful 14 de mai sus).

20. În concluzie, Curtea consideră că nu a existat o bază legală pentru afirmația reclamantei, precum că ea ar fi putut continua procesul inițiat de către testatorul său decedat și că, prin urmare, nu se poate considera că reclamanta a dispus de un „drept” care ar fi putut fi pretins sau cel puțin apărut în conformitate cu legislația națională (a se compara cu *Károly Nagy*, precitată, §§ 75-77). Ea concluzionează că Articolul 6 § 1 din Convenție nu se aplică în prezenta cauză.

21. Rezultă că cererea este incompatibilă *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 (a) și 4 din Convenție.

DECIZIA CRIVOVEAZOV v. REPUBLICA MOLDOVA

Din aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 13 februarie 2025.

Martina Keller
Grefier adjunt

María Elósegui
Președinte